

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอในรายการพอดแคสต์ “People You May Know” ตอนซูสีไทเฮา

กิตติพงษ์ แบลัว^{1 *}

อาจารย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Kittipong.bae@rmutr.ac.th

ชลภัศรณ บินอิบรอฮีม²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Chonlaphatsorn_bin@rmutr.ac.th

ศรสวรรค์ ดบขุนทด³

อาจารย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Sornsawan.dop@rmutr.ac.th

รับบทความ: 28 สิงหาคม 2568

แก้ไขบทความ: 2 ตุลาคม 2568

ตอบรับบทความ: 29 ตุลาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิธีการทางภาษาที่ใช้ในการนำเสนอจากตอน “ซูสีไทเฮา” ผลการศึกษาพบว่าปรากฏวิธีการทางภาษาที่ใช้ประกอบด้วย 1) การเรียกชื่อ 2) การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 3) การใช้วจนลีลาแบบกันเอง 4) การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ 5) การใช้ศัพท์เฉพาะภาษาจีน 6) การใช้สัทพ 7) การเล่าเรื่อง และ 8) การใช้วจนกรรมแสดงความรู้สึก ผลการวิจัยข้างต้นช่วยให้เห็นว่าการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารและนำเสนอภาพ “พระนางซูสีไทเฮา” ด้วยวจนลีลาแบบกันเองเป็นลักษณะเด่นของ

¹ ผู้แต่งหลัก (First Author)

^{2 3} ผู้แต่งร่วม (Co-first Author)

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)

การเล่าเรื่องผ่านสื่อ แม้ว่าสารจากตัวบทจะมีลักษณะเป็นองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์แต่ก็ถูกตกแต่งด้วยกลวิธีทางภาษาต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจและเสนอมุมมองประวัติศาสตร์ในฐานะเรื่องเล่า นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการเล่าเรื่องที่คาบเกี่ยวกับความเป็นเรื่องแต่ง สารคดีชีวิตประวัติ และข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ที่ล้วนประกอบสร้างขึ้นด้วยกระบวนการสร้างเรื่องเล่า (Narrative) นำไปสู่การตั้งคำถามต่อการรับรู้ทางประวัติศาสตร์ด้วยมุมมองของผู้เล่าที่แสดงความรู้สึกร่วมด้วยมุมมองรอบด้านจากบริบทสังคม

คำสำคัญ: กลวิธีการใช้ภาษา, พอดแคสต์, ซูสีไทเฮา

Linguistic Strategy for Presentation in Podcast
“People You May Know” EP. “Empress Dowager Cixi”

Kittipong Baeseiw

Lecturer

Faculty of Liberal Arts,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Kittipong.bae@rmutr.ac.th

Chonlaphatsorn Binibrohim

Assistant Professor, Lecturer

Faculty of Liberal Arts,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Chonlaphatsorn_bin@rmutr.ac.th

Sornsawan Dopkhunthot

Lecturer

Faculty of Liberal Arts,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Sornsawan.dop@rmutr.ac.th

Received: August 28, 2025

Revised: October 2, 2025

Accepted: October 29, 2025

Abstract

This research article focuses on how language use in storytelling to shape historical perception within a modern media context. The findings identify eight prominent linguistic strategies: 1) Naming 2) third-person pronouns 3) Casual Registers 4) code-switching with English vocabulary 5) the incorporation of specialized Chinese terminology 6) Intertextuality 7) narrative and 8) expressive speech acts. Among these, the informal register stands out

as a key characteristic of the narrative style, reflecting an effort to enhance listener engagement. While the content is grounded in historical information, it is linguistically crafted to captivate the audience and present history as a compelling narrative. Moreover, the podcast exemplifies a hybrid form of storytelling that intersects biography, dramatization, and historiography. This blending of genres, constructed through narrative techniques, prompts critical.

Keywords: Linguistic Strategy, Podcast, Empress Dowager Cixi

บทนำ

“ซูสีไทเฮา” เป็นคำเรียกของคนไทยที่สื่อถึงสตรีในราชสำนักจีนที่มีบทบาทด้านการปกครองแผ่นดินจีน ในยุคมัยปลายราชวงศ์ชิง ก่อนการล่มสลายของระบอบดังกล่าวในศตวรรษที่ 19 อันเป็นการสิ้นสุดยุคสมัยของสมบูรณาญาสิทธิราชย์ อย่างไรก็ตาม บทบาทของพระนางซูสีไทเฮาล้วนได้รับการนำมาศึกษาและนำไปสู่อุตสาหกรรมสื่อเพื่อความบันเทิงมาหลายยุคสมัย ดังที่ปรากฏทั้งภาพยนตร์ซีรีส์ ละครเวที หรืองานวรรณกรรมหลากหลายรูปแบบ นับว่าเป็นสตรีจีนที่มีบทบาทเด่นชัดและได้รับการกล่าวถึงและสร้างการรับรู้จนเป็นที่จดจำ ไม่เฉพาะในสังคมตะวันตกหรือเอเชียเท่านั้น แต่เรื่องราวของพระนางยังแพร่หลายไปยังการศึกษาและเผยแพร่ไปยังโลกตะวันตกอีกด้วย ภาพของพระนางซูสีไทเฮาจึงปรากฏในฐานะสตรีที่มีอำนาจบริหารแผ่นดินได้ถึง 47 ปี ด้วยกุศโลบายทางการเมืองอันแยบยลและการใช้จ่ายเงินทองพระคลังจนมีผลกระทบต่อประชาชนอีกด้วย (พิญ บุชบก, 2556)

เรื่องราวของพระนางซูสีไทเฮาในไทยนั้นปรากฏขึ้นทั้งในรูปแบบวรรณกรรม เช่น วรรณกรรมเรื่อง ซูสีไทเฮา บทประพันธ์โดย หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2500 รวมทั้งการดัดแปลงสู่ละครเวที ซูสีไทเฮา เดอะมิวสิคัล (2557) โดย สุรจ ธิพาการเสนี และสุดาพิมพ์ โพธิ์ภักดี ร่วมกันเป็นผู้อำนวยการสร้าง หรือการนำเข้าละครและซีรีส์ฉบับต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการดัดแปลงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สู่อุตสาหกรรมบันเทิงของไทยอย่างแพร่หลาย การรับรู้เรื่องของพระนางซูสีไทเฮาจึงอยู่ในความทรงจำของคนไทยในฐานะสตรีจีนที่มีบทบาทด้านการปกครองและประสบกับภาวะผันผวนทางการเมืองและชีวิตส่วนตัวอย่างไม่สามารถแยกจากกันได้

นอกจากนี้ยังปรากฏเรื่อง ซูสีไทเฮาในสื่อบันเทิงร่วมสมัยของไทย ดังที่มีการศึกษา “การสร้างเรื่องเล่าและตัวละคร “ซูสีไทเฮา” ในวรรณกรรม ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์” โดย พิมพ์ลดา ตีมาก และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2557) ที่ได้ศึกษาในมุมมองวรรณกรรมและสื่อศึกษา ในขณะที่ผู้วิจัยสนใจการเล่าเรื่องพระนางซูสีไทเฮาจากสื่อใหม่ประเภทพอดแคสต์ (Podcast) ซึ่งมีลักษณะของการเล่าเรื่องที่เน้นการฟังเรื่องราวที่ผู้เล่าต้องใช้กลวิธีทางภาษาผ่านเสียงและมุมมองผู้เล่าเรื่องในการถ่ายทอด แม้ว่าลักษณะเบื้องต้นของพอดแคสต์จะไม่ได้มีความแตกต่างจากสื่อประเภทอื่น ทว่าความน่าสนใจต่อรายการประเภทดังกล่าวกลับปรากฏขึ้นอย่างแพร่หลาย จนอาจกล่าวได้ว่า ปรากฏการณ์รับฟังสารจากการฟังจนเกิดเป็นช่องทางออนไลน์ยูทูบ (Youtube) และแอปพลิเคชันพอดแคสต์และระบบดาวน์โหลดแบบออฟไลน์เพื่อฟังย้อนหลังได้

ช่อง FAROSE Podcast เป็นช่องทางหนึ่งที่มีผู้ดำเนินรายการหลักในนามว่า “ฟาโรส” (ณัฐกร กลิ่นมาลี) โดยมีรายการย่อยในช่องทางดังกล่าวหลากหลายรูปแบบ พอดแคสต์เป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมดังที่ มียอดผู้ชมแต่ละตอนมากกว่า 500,000 ไปจนถึง 2,000,000 ครั้ง ตัวเลขดังกล่าวนับเป็นการประเมินผลสำเร็จ ในเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี ดังที่ปรากฏรายการ “People You May Know” เล่าเรื่องราวประวัติบุคคลสำคัญทั้งไทยและทั่วโลก เป็นต้น

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้ภาษาในการนำเสนอเรื่องราว “พระนางซูสีไทเฮา” ผ่านสื่อประเภทพอดแคสต์ที่เผยแพร่ออนไลน์ที่มียอดผู้ชมมากกว่าหนึ่งล้านครั้งจนไปสู่คำถามวิจัยที่ว่า การเล่าเรื่องบุคคลทางประวัติศาสตร์ของจีน คือพระนางซูสีไทเฮาผ่านสื่อพอดแคสต์ดังกล่าวใช้กลวิธีทางภาษา สำหรับนำเสนออย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอในรายการพอดแคสต์ “People You May Know” ตอนซูสีไทเฮา ราชนีหลังม่านและการล่มสลายของราชวงศ์ชิง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการศึกษารายการประเภทพอดแคสต์ที่เผยแพร่ทางยูทูบ ทั้งนี้การศึกษาจะวิเคราะห์ในฐานะดับภาษาที่เผยแพร่ในสื่อ โดยรายการ “People You May Know” (PYMK) ปรากฏยอดผู้ชมสูงสุดในตอนที่เล่าถึงตัวละครสตรีที่เป็นราชินีในวัฒนธรรมต่าง ๆ ดังที่ปรากฏยอดผู้ชมมากกว่าหนึ่งล้านวิวซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจอย่างยิ่งและนำไปสู่การวิจัยดังนี้

1. กำหนดขอบเขตการศึกษาจากรายการพอดแคสต์ “People You May Know” (PYMK) EP. 110 ซูสีไทเฮา ราชนีหลังม่านและการล่มสลายของราชวงศ์ชิง เผยแพร่เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2568 (ผู้อ่านสามารถเข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=_QO9O4GGlo&t=556s) การถอดคำบรรยายจากสื่อออนไลน์ โดยคำภาษาไทยและภาษาจีนจะใช้อักษรไทย ส่วนคำภาษาอังกฤษจะใช้อักษรโรมัน และการถอดจะบันทึกตามการออกเสียงรวมทั้งบันทึกคำลงท้ายไว้ด้วย และแสดงข้อความไว้ในด้านซ้ายของตาราง และใช้เครื่องหมายอัฒภาค “...” กำกับไว้

2. ทบทวนการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจากการปริทัศน์วรรณกรรม โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ข้อความของ จันทิมา อังคพณิกิจ (2561) ประกอบด้วย 1) กลวิธีทางศัพท์ แบ่งออกเป็น การใช้ชื่อและการเรียกชื่อที่แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ การเรียกขาน การอ้างถึง การใช้คำกริยา 2) กลวิธีทางภาษาระดับข้อความที่อาศัยบริบท สถานการณ์ และสังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อความรู้ความคิดในการสื่อความ เช่น การใช้มูลบท การปฏิเสธ การใช้อุปลักษณ์ การใช้สทอบท การประชดประชัน และยังใช้แนวคิดเรื่องวัจนกรรม ของ Searle (1969) ประกอบการศึกษาให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

3. ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์ระดับภาษาจากคำบรรยาย จากนั้นจะใช้การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา (linguistic strategy) จากส่วนการเล่าเรื่องของผู้นำเสนอคอนเทนต์ (จักรทอง อุบลสูตรวานิช) ตอนดังกล่าว

4. เรียบเรียงผลการศึกษาวิเคราะห์ และสรุปผลและอภิปรายผลพร้อมข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาทวิวิธีการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอในรายการพอดแคสต์ “People You May Know” ตอนซูสีไทเฮา จากการวิจัยพบว่าทวิวิธีการใช้ภาษาที่ผู้เล่าเรื่องนำเสนอในรายการปรากฏทวิวิธีทางภาษา 8 กลวิธี ดังนี้

1.1 การเรียกชื่อ (Naming) นับเป็นการกล่าวถึงบุคคลที่สามารถแสดงอัตลักษณ์ (identity) ได้อีกด้วย (จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2561) การเรียกชื่อที่ปรากฏในรายการจะเป็นการเรียกที่สะท้อนวัฒนธรรมจีน โดยปรากฏทั้งการเรียกตามระดับฐานันดรศักดิ์ ตำแหน่งหน้าที่ และคำเรียกที่ระบุสายสกุลแบบชาวจีน

ตารางที่ 1 การเรียกชื่อ

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
การเล่าถึงชีวิตช่วงก่อนเข้าถวายตัวเป็นสนมของพระนางซูสีไทเฮา โดยทั่วไปไม่ปรากฏหลักฐานชื่อของบุคคลในประวัติศาสตร์และเรียกเพียงว่าเป็นหญิงสกุลใด ดังที่ว่า “เพราะในทะเบียนราษฎรก็นางสาวเย่เหอนารา เพราะฉะนั้นที่เราคุยคำว่าซูสีไทเฮาเนี่ย นี่คือชื่อในภายหลัง”	การระบุคำบ่งชี้เพศหญิงและสายสกุลเดิม (นางสาว + ชื่อสกุลเย่เหอนารา)
การเล่าถึงช่วงเริ่มต้นในตอนเช้าวังได้รับตำแหน่งสนมชั้นต้น ทั้งยังไม่ได้รับการโปรดปรานมากนักจนองเฮา (พระมเหสี) ต้องช่วยสนับสนุนนางกับฮองเต้ ดังที่ว่า “เลยบอกผิวว่าเออท่านพี่ <u>หลานก๊วยเหริน</u> นะเขาก็คงรักท่านพี่มากแล้วเขาเห็นท่านทุกข์ เขาก็กระตือรือร้นอยากจะช่วย”	การระบุฐานันดรศักดิ์ (ก๊วยเหริน หมายถึง คำเรียกสนมเอก (สนมในลำดับราชวงศ์ซึ่งเรียงจากต่ำสุด ได้แก่ ต้าอิ่ง ฉางไฉ่ ก๊วยเหริน ผิน เพย ก๊วยเพย และหวงก๊วยเพย), ส่วนคำว่า “หลาน” เป็นพระนามพระราชทาน)
การเล่าถึงองค์จักรพรรดิที่เริ่มสนใจในพระสนมหลานก๊วยเหรินมากขึ้น ทั้งนี้การกล่าวอ้างถึงตัวละครมักจะเรียกว่า ซูสีไทเฮา โดยไม่ได้เรียงตามลำดับเวลา ดังที่ว่า “เพราะฉะนั้น <u>ฮองเต้เสียนเฟิง</u> ก็เลยเริ่มไป <u>เจอซูสีไทเฮา</u> มากขึ้นนะคะ”	การระบุฐานันดรศักดิ์และพระนามร่วมกัน (ฮองเต้ คือคำเรียกจักรพรรดิจีน, เสียนเฟิง คือพระนามของจักรพรรดิที่ปรากฏในตอนดังกล่าว)
การเล่าถึงการเข้ามามีบทบาทด้านการปกครองร่วมกับพระนางซูสีไทเฮาในภายหลังการสวรรคตของจักรพรรดิที่ว่า “ <u>ซูสี</u> ก็เปิดฉากต่อรองต่อชิงฮองอันนะ ก็เป็นแม่บ้านแม่เรือนไม่ชอบปะทะ”	การระบุพระนามภายหลังการสถาปนา (ซูสี เป็นการตัดคำจากคำเต็ม ซูสีไทเฮา ในภาษาจีนฮกเกี้ยนซึ่งเป็นพระนามที่ได้รับสถาปนาในรัชสมัยต่อมา)

จากตัวอย่างปรากฏคำที่กล่าวถึงพระนางซูสีไทเฮาแตกต่างกันไปตั้งแต่การใช้คำเรียกชื่อสกุล “นางสาวเย่เหอนารา” กับคำบอกฐานันดรศักดิ์พระสนมตามแบบวัฒนธรรมจีน ได้แก่ “หลานก๊วยเหริน” “ซูสีไทเฮา” จะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงพระนางซูสีไทเฮานั้นปรากฏทั้งการลดความทางการของการเรียกชื่อ

พระนามและตำแหน่งแบบเต็มอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อการป้องกันความสับสนในช่วงรัชสมัยที่มีไทเฮาสองพระองค์

1.2 การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 (3th Person Pronoun) เป็นการระบุคำเรียกผู้ที่ถูกกล่าวถึง โดยปรากฏคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่เรียกว่า “นาง” “ซี” ในขณะที่เมื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บริบทเหตุการณ์สำคัญ จึงเปลี่ยนไปใช้คำเรียกตำแหน่งตามลำดับเหตุการณ์

ตารางที่ 2 การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
การระบุถึงพระนางซูสีไทเฮาในวัยสาวก่อนถวายตัว “เพราะในทะเบียนราษฎรก็นางสาวเย่เหอนารา เพราะฉะนั้นที่เราคุยกันว่าซูสีไทเฮาเนี่ย นี่คือชื่อใน ภายหลัง”	การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 กล่าวถึงเพศหญิง (คำว่า นางสาว นี่เป็นการเรียกโดยใช้คำนำหน้าใน ภาษาไทยเพื่อสื่อถึงช่วงก่อนถวายตัวเป็นสนม แล้วจึง ต่อท้ายด้วยการเรียกชื่อสกุลตามธรรมเนียมจีน)
การระบุถึงจักรพรรดิเสียนเฟิง “นางเคยตกม้าเพราะฉะนั้นนางก็จะเป็นคนขาเป๋ ตลอดชีวิต	การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 กล่าวถึงเพศชาย (คำว่า นาง ในที่นี้เป็นการอ้างถึงจักรพรรดิเสียนเฟิง)
การระบุถึงพระนางซูสีไทเฮา “ถ้าถามว่าทำไมนักประวัติศาสตร์รู้ว่าซีอ่านไม่ออกเขียน ไม่ได้ในภาษาแมนจู”	การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 กล่าวถึงเพศหญิง (คำว่า ซี ในที่นี้หมายถึง พระนางซูสีไทเฮา)

จะเห็นได้ว่าการใช้บุรุษสรรพนาม “นาง” มีลักษณะเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่มีการใช้อย่างน่าสนใจและคือสามารถใช้กล่าวถึงทั้งบุคคลเพศชายและเพศหญิงได้ นอกจากนี้ยังปรากฏคำว่า “ซี” เมื่อกล่าวถึงพระนางซูสีไทเฮาช่วงวัยเยาว์ นับเป็นการลดความจริงจังหรือความเป็นทางการของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ตัวคุณลักษณะของภาษาสื่ออันเป็นกลวิธีทางวรรณศิลป์ที่จะได้กล่าวต่อไป

1.3 การใช้วลีภาษาแบบเป็นกันเอง (Casual) จากการจัดแบ่งระดับหรือวลีภาษาแบบเป็นกันเอง โดย Labov (1972) เสนอว่าเป็นการใช้ภาษาพูดแบบไม่เป็นทางการระหว่างเพื่อนสนิทและคนในครอบครัว ผู้วิจัยพบว่าลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องสอดคล้องกับนิยาม เนื่องจากลักษณะที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องตลอดตั้งแต่เริ่มต้นเรื่องจนปิดเรื่อง พบว่าวลีภาษาแบบเป็นกันเองเป็นสิ่งที่ปรากฏตลอดทั้งเรื่อง

ตารางที่ 3 การใช้วลีภาษาแบบเป็นกันเอง

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
การกล่าวถึงกลุ่มที่เขารีดและเสนอว่าตนเองจะปลดปล่อย จินจนนำไปสู่การรวมกลุ่มที่ว่า “คนมันหาที่พึ่ง อันนี้ก็ลุก ขึ้นมาแบบแจกที่พึ่งแจกขาว แล้วก็บอกว่าฉันคือน้องชาย พระเยซูฉันจะมาปลดปล่อยพวกเธอ”	การใช้ศัพท์สแลง (แจกขาว หมายถึง การพ้อฝัน, คิดไปเองโดยไม่มีความเป็นไปได้)

ตารางที่ 3 การใช้จันลีลาภาษาแบบเป็นกันเอง (ต่อ)

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
การกล่าวถึงความสามารถของพระนางชูสีไทเฮาที่พยายามควบคุมกลุ่มขุนนางที่พยายามมีอำนาจหลังการสวรรคตของจักรพรรดิเสียนเฟิงที่ว่า “ใช้วิธีกล่อมเมียหลวงของผัวว่า เธอต้องมีฉันช่วยนะเพราะว่าตอนนี้ผู้ชาย 8 คน <u>ชายแท้</u> 8 คนเนี่ยเขาจะกุมอำนาจทั้งหมด”	การใช้ศัพท์สแลง (ชายแท้ เป็นการเปลี่ยนการสะกดคำจากชายแท้ โดยนัยแล้วหมายถึงกลุ่มชายที่ไม่ยอมรับหรือตระหนักในความเท่าเทียมทางเพศ)
การกล่าวถึงปัญหาภายในราชสำนักก่อนมีการเปลี่ยนแปลงรัชสมัยจักรพรรดิเสียนเฟิง โดยเป็นการสวมบทบาททบทสนทนาเพิ่มเข้ามาให้เป็นภาษาตนเอง ที่ว่า “ในขณะที่น้องชายก็คือถ้าวันนั้นมาถึง <u>หนู</u> จะพัฒนาประเทศ หนูจะทำให้ประเทศเป็นประเทศที่เจริญ หนูจะโมเดิร์นไนซ์และหนูจะผูกพันมิตรกับฝรั่งเพื่อเรียนรู้จากเขา หนูอยากให้ประเทศเจริญ แต่ <u>พ่ออะซี</u> เข้ามาจากสงครามฝิ่นรู้สึกว่ฝรั่งมันย่ำยีเพราะฉะนั้นลูกจะมาแบบอยากเป็นมิตรกับศัตรูอะมันไม่ได้ ไม่ได้ก็เลยต้องเอาคนที่ <u>ไม่</u> อยากให้อายุตายอะขึ้น ก็เป็นพระเจ้าเสียนเฟิงขาเปไปอะ”	การใช้จันลีลาแบบกันเองในระดับคำ วลี ประโยค
การกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ลงรอยกันระหว่างพระนางชูสีไทเฮากับลูกสะใภ้ที่มาดำรงตำแหน่งฮองเฮาที่ว่า “พระนางซูอันก็ฉลาดแหละ แต่ <u>ชูสี</u> ก็คือแบบเบะปากเหม็น <u>หน้า</u> ก็คือเกลียดลูกสะใภ้คนเนี่ยตั้งแต่วินาทีแรก ตั้งแต่มยังไม่แต่งงานนะ พอเข้ามาปุ๊บก็บูลลี่ทุกวันเหมือนบูลลี่จนแม้กระทั่งนางกำนัลก็ไม่ให้เกียรติของเฮาคนใหม่”	การใช้จันลีลาแบบกันเองในระดับคำ วลี ประโยค

จากตัวอย่างที่จะพบการใช้จันลีลาแบบกันเองทั้งในระดับคำ วลี และประโยคที่มีการปนด้วยภาษาปากที่มักใช้กับสถานการณ์แบบสนทนาสนทนกันเท่านั้น คำเหล่านี้นอกจากจะช่วยแสดงจันลีลาตัวเองแล้วยังสร้างความรู้สึกร่วมให้เห็นภาพด้วยภาษาที่คล้ายกับตัวละครในสื่อประเภทละครโทรทัศน์ (Soap-opera) ของไทยอีกด้วย ทั้งนี้ลักษณะภาษาเหล่านี้ยังมีคุณลักษณะของภาษาสื่อที่มีความเป็นอัตวิสัยอีกด้วย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และสุธาสินี ปิยพสุนธรา, 2558) ดังเช่นการใช้คำว่า “ซีซ่า” “ย่ำยี” “เบะปากเหม็นหน้า” ลักษณะนี้เป็นการใช้ภาษาแสดงความรู้สึกให้เห็นว่ามาจากการแสดงความคิดเห็นที่เน้นอารมณ์ประกอบจากผู้เล่าเรื่องด้วย

1.4 การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ (English Glossary) การเข้ามามีอิทธิพลของภาษาอังกฤษในภาษาไทยส่งผลให้มีการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับของการยืมคำ โดยทั่วไปการยืมคำภาษาอังกฤษปรากฏทั้งในรูปแบบการทับศัพท์กับศัพท์บัญญัติ เมื่อพิจารณาการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษจะพบว่าปรากฏอยู่ตลอดทั้งเรื่องเล่าตั้งแต่เริ่มต้นจนจบเรื่อง ทั้งนี้การนำเสนอด้วยการแทรกภาษาอังกฤษอยู่เป็นระยะ

ช่วยสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของภาษาอังกฤษในการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ได้อีกประเด็นหนึ่ง ในด้านการเล่าเรื่องดังกล่าวปรากฏการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ 3 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 4 การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
“สินค้า <u>export</u> ตลอดราชวงศ์ที่ผ่านมาเขา ไม่มี <u>import</u> เลยเพราะว่าประเทศจีนใหญ่โต มากแล้วก็ <u>selfs sufficient</u> คืออยากได้ขนสัตว์ก็มี อยากได้ข้าวาก็ปลูกได้ อยากได้อะไรประเทศจีนมีหมด เหมือนแร่เหมือนหยก เหมือนหินเหมือนอะไรมันมีหมดของมัน มันไม่ ซื้อของใครเลยไม่มี ไม่ <u>import</u> มีแต่ <u>export</u> ”	การปนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
“อันนี้ก็คือลงสุดเพราะว่าเอ่อเป็นจุดเริ่มต้นของศตวรรษแห่งความอับอาย (The Century of Humiliation)”	การแปลโดยใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ
“ตีมันจนอังกฤษมันทนไม่ไหว คือพี่รู้สึกว่า <u>colonization</u> ยุคนั้นมันโหดจริง ๆ อะ”	การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษทางวิชาการ
“คือเริ่มสัญญาว่าจะให้ประเทศอะ เปลี่ยนเป็นเอ่อ <u>Constitutional Monarchy</u> ”	การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษทางวิชาการ

จากตัวอย่างจะเห็นว่าปริศนาส่วนใหญ่เป็นการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษปะปนแทรกเข้าไปในการเล่าเรื่อง เช่น การใช้คำว่า export ที่แปลว่า สินค้าส่งออก และ import ที่แปลว่าสินค้านำเข้านั้น แม้ว่าจะมีคำไทยใช้แทนได้ แต่ผู้เล่าก็เลือกใช้คำภาษาอังกฤษ นัยหนึ่งอาจสื่อได้ว่าคำดังกล่าวสามารถสื่อสารได้เข้าใจความหมายได้ร่วมกันโดยทั่วไป นอกจากนี้คำว่า selfs sufficient ก็สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ แต่ผู้เล่าก็เลือกใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษแทรกไว้ ลักษณะดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นการสื่อสารที่มีการแทรกคำภาษาอังกฤษอยู่ในภาษาที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังปรากฏลักษณะการแปลคำที่ใช้ศัพท์เฉพาะออกเป็นภาษาอังกฤษเพื่อช่วยให้สามารถเทียบเคียงความหมายอีกภาษาหนึ่งได้ โดยเป็นการกำกับคำแปลเป็นภาษาอังกฤษคู่กับวลีที่ว่า ศตวรรษแห่งความอับอาย โดยเมื่อพิจารณาจากภาษาอังกฤษจะเข้าใจความหมายของคำว่า ความอับอาย ที่เทียบกับ “Humiliation” ศัพท์ภาษาอังกฤษดังกล่าวช่วยชี้ให้เห็นความหมายโดยละเอียดของความอับอายว่ามีทิศทางความหมายของการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในที่นี้จึงเป็นการใช้ภาษาเปรียบเทียบว่าเป็นช่วงเวลาที่กำลังเข้าสู่การจุดที่นำไปสู่การล่มสลายและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

และยังปรากฏการใช้ศัพท์ทางวิชาการซึ่งผู้ฟังจะต้องเข้าใจศัพท์ทางสังคมศาสตร์และประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นจะพบว่าสามารถแปลคำศัพท์เป็น “การล่าอาณานิคม” และ “ราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ” ต่อมาเมื่อพิจารณาจะพบว่ามีลักษณะคำศัพท์บาลี-สันสกฤตที่ต้องแปลซ้อนอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผู้เล่าต้องการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความถึงต้นธารศัพท์เดิมในภาษาอังกฤษมากกว่าการแปลเป็นศัพท์เฉพาะที่ยากต่อความเข้าใจ

และนัยหนึ่งยังสะท้อนว่าผู้ฟังจำเป็นจะต้องมีพื้นฐานความรู้และคุ้นเคยศัพท์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์มาบ้าง จึงจะเข้าใจคำศัพท์ดังกล่าวนี้ได้

1.5 การใช้ศัพท์เฉพาะภาษาจีน (Chinese Terminology) เนื่องจากเรื่องเล่าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญชาวจีน ผู้เล่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงศัพท์ภาษาจีนได้ ดังนั้นศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นศัพท์เฉพาะหรือศัพท์วัฒนธรรมที่ไม่สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ชัดเจน จึงมีการใช้อักษรจีน อักษรพินอิน และอักษรไทยกำกับไว้

ตารางที่ 5 การใช้ศัพท์เฉพาะภาษาจีน

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
“พอเป็นตำแหน่ง <u>ผิน</u> เนี่ยสามารถเรียกตัวเองได้ว่า <u>เป็นกง</u> ซึ่งแปลว่า ฉันเป็นเจ้าตำหนัก”	การใช้ศัพท์วัฒนธรรม (ศัพท์ดังกล่าวเกี่ยวกับลำดับสมณชั้นผินที่สามารถเป็นเจ้าของตำหนักในฝ่ายในได้)
“ชื่อ <u>ไท่ผิง</u> ซึ่งอันนี้ก็คือแบบปวตเสด ราชวงศ์ชิงก็ขายหน้ามากเพราะส่งคนไปปราบก็รอบกัแพ้เค้าไ่มันเหมือนแบบไอยุ่ เหนื่อยอะอะไรอย่างเงี้ยมันมันมันไม่ไหวแล้วนะฮะ อันนี้คือศึกภายในปราบไม่ได้ซะที่จนเขาไปตั้งเมืองหลวงที่เมือง <u>นานกิง</u> หมายถึงว่าขยายมาจากทางใต้ขยายมาเรื่อย ๆ อะจนไปยึดเมืองหลวงเก่าที่ชื่อนานกิงได้ นานกิงก็จะอยู่ใกล้ ๆ <u>เซียงไฮ้</u> อะคะ เป็นได้แม่น้ำ <u>แยงซีเกียง</u> อะเป็นเมืองหลวงเก่าอะ”	การใช้ศัพท์ชื่อเฉพาะของสถานที่

จากตัวอย่างจะปรากฏคำว่า “ผิน” ซึ่งหมายถึงสมณชั้น 5 และ “เป็นกง” ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะของราชสำนักฝ่ายในของจีน ทั้งสองคำเป็นตัวอย่างศัพท์วัฒนธรรมจีนที่ไม่สามารถใช้คำไทยแทนได้ชัดเจน ผู้เล่าจึงเทียบเคียงความหมายด้วยการแปลให้เข้าใจได้ในเบื้องต้น อย่างไรก็ตามผู้ฟังต้องเข้าใจลำดับชั้นสมณของราชสำนักฝ่ายใน และวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสมณะและการปกครองตำหนักทั้ง 6 อีกด้วย

อีกตัวอย่างเป็นการใช้ศัพท์เฉพาะ “ไท่ผิง” “นานกิง” “เซียงไฮ้” และ “แยงซีเกียง” เหล่านี้ล้วนเป็นศัพท์เฉพาะของชื่อเมือง(ไท่ผิง), (นานกิง) และแม่น้ำสำคัญของจีน(แยงซีเกียง) ผู้เล่าจำเป็นต้องใช้การทับศัพท์โดยการออกเสียงตามแบบระบบเสียงวรรณยุกต์ที่คนไทยคุ้นเคยและใช้ในเอกสารทางการปัจจุบัน

1.6 การใช้สหบท (Intertextuality) เป็นการอ้างอิงหรือนำตัวบทอื่นมาแทรกในตัวบทที่กำลังกล่าวถึง จนเป็นความสัมพันธ์ภายนอกต่าง ๆ ระหว่างตัวบท โดยอาจเป็นการกล่าวอ้างหรือยกคำพูดของผู้อื่น ข้อความที่รวมมาในข้อความอื่น และเป็นการรวมเนื้อหาที่มาจากหลากหลายแห่งที่ปรากฏขึ้นด้วยการอ้างอิงไปถึง (Fairclough, 1992) เมื่อวิเคราะห์การเล่าเรื่องจะพบการใช้กลวิธีดังกล่าว เช่น การยกคำพูดจากบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และสหบทจากสื่อสมัยใหม่

ตารางที่ 6 การใช้สหพ

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
การกล่าวถึงพระราชวังหยวนหมิงหยวนของจีนว่ามีแนวคิดการสร้างวังนอกเมืองเหมือนสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ที่ว่า “หยวนหมิงหยวนเนี่ยอยู่ห่างจากปักกิ่งไปประมาณ 8-9 ไมล์ คล้าย ๆ แวร์ซายอะมันคือ <u>Versailles of the East</u> ”	การใช้สหพจากข้อมูลประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส (การใช้ชื่อพระราชวังแวร์ซายมาปรับเป็นบริบทตะวันออก(จีน))
การยกคำพูดของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ของฝรั่งเศสที่สื่อว่า กษัตริย์คือรัฐ ที่ว่า “ตัวเมืองหลวงตัววังนะคือปล่อยเลยปล่อยทิ้ง ๆ นี่คือน้อยตัวอยู่ <u>I am the state</u> เหมือนหลุยส์ 14 เนาะ トラบโตชีวิตกูอยู่อยู่ที่นั่นแหละคือวังอะ ที่นั่นคือ China”	การยกคำพูดจากบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส (ประโยค “I am the state” เป็นคำกล่าวของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14)
การกล่าวถึงการแต่งคัดเลือกเข้าเป็นสนมของหญิงสกุลเย่ เหนอร่าที่ต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่ว่า “มันเหมือนผู้หญิงที่แบบไปหาแม่สื่อ ถูกต้องถูกต้องประมาณนั้นประมาณนั้น <u>แต่นั้นคือแต่งเยอะมากของจริงไม่ต้องแต่งเยอะ</u> ไซ้ ๆ ของอันเนี่ยไม่ให้แต่งเยอะ เพราะอยากดูหน้าจริงแล้วก็เสื้อผ้า ก็ไม่ให้ตกแต่งเยอะ เพราะว่าอยากแบบเห็นทรวงตรง”	การใช้สหพจากสื่อสมัยใหม่ (มู่หลาน เป็นตัวละครหญิงชาวจีนที่ต้องแต่งหน้าแต่งตัวให้สวยงามตามแบบสตรีจีนเพื่อเข้าคัดเลือก แต่นางก็ไม่ใช่ที่พึงพอใจของแม่สื่อ)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า การยกประโยคเทียบเคียงเหตุการณ์หรือสถานที่ในเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์จีนกับประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสยุคสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และมีการเทียบเคียงพระราชวังฤดูร้อนหยวนหมิงหยวนกับพระราชวังแวร์ซายว่าเป็น “Versailles of the East” โดยสื่อความว่าลักษณะการสร้างและอุดมการณ์ความคิดนั้นมีลักษณะบางประการที่เทียบกันกับฝรั่งเศส ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับการยกตัวอย่างจากการศึกษาของ วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และเทพี จรัสรุ่งเกียรติ (2555) นำเสนอสหพจากโฆษณาในลักษณะที่ว่า “...ผมหงอกสีดอกเลาส่งผลให้ดูแลกันไปเป็นขุนช้างยุคดิจิทัลไปอีกคน” เป็นการเทียบเคียงชายที่หัวล้านเหมือนกับตัวละครในวรรณคดีขุนช้างขุนแผน การยกเรื่องพระราชวังแวร์ซายมาใช้ว่าเป็น “แวร์ซายตะวันออก” จึงเป็นการสื่อว่ามีแนวคิดการสร้างอาณาจักรอีกแห่งในพื้นที่ห่างออกไปจากพระราชวังเดิมของจีน

การยกข้อความประโยคที่ว่า “I am the state” ประโยคดังกล่าวเป็นคำกล่าวของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาอังกฤษ หมายถึง “ฉันคือรัฐ” ทั้งนี้ผู้ฟังจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับนัยของการสร้างพระราชวังแวร์ซายในฐานะพื้นที่แห่งการสร้างตัวตนและการสร้างความยิ่งใหญ่ของระบอบการปกครองแบบกษัตริย์ของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14

ส่วนการเลือกใช้ “มู่หลาน” ซึ่งเป็นการยกเหตุการณ์ตัวละครจากการ์ตูนดิสนีย์ (Disney) ที่เกี่ยวข้องกัตัวละครสตรีจีนที่ต้องแสดงความเป็นสตรีผ่านการเตรียมตัวเป็นเจ้าสาวด้วยการตกแต่งใบหน้าด้วยเครื่องสำอาง การกล่าวถึง มู่หลาน เป็นการใช้ภาษาที่มีปฏิสัมพันธ์โต้แย้งกับตัวบทเดิมเพื่อ

แสดงความขัดแย้งกับภาพของตัวละครการ์ตูนว่าฉากในเหตุการณ์จริงนั้นตรงกันข้ามกัน การเตรียมตัวของหญิงสาวก่อนเข้าวังต่างจากการเตรียมตัวของตัวละครหญิงจีนในการ์ตูนที่ตกแต่งใบหน้าด้วยเครื่องสำอางและสวมอาภรณ์ที่ไม่ตกแต่งมากเกินไป

1.7 การเล่าเรื่อง (narratives) เป็นการเล่าโดยกำหนดบุคคลและเหตุการณ์ที่กระทำพบว่า การเล่าเรื่องเพื่อนำเสนอมีมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วใช้การแต่งบทสนทนาด้วยจินตนาการเอง เช่น การใช้คำเรียกญาติเสมือนตัวละครได้กล่าวพูดกับบุคคลในครอบครัว หรือบทสนทนาที่กล่าวถึงบุคคลในราชวงศ์ซึ่งด้วยภาษาแบบสนทนาตนเอง (Casual speech)

ตารางที่ 7 การเล่าเรื่อง

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
“ <u>คือว่าเขาบอกกันว่า</u> ชูสีไทเฮาตอนเด็กเนี่ยอายุ 10 ขวบ เนี่ยที่เป็นคนคอยบอกพ่อว่า พ่อเอาทองก้อนนั้นไปตั้งตี่ตี่ที่ไหนอะลูก ไปตั้งนั้นเพราะเค้าให้เงินเยอะ พ่อไปกู้เงิน เศรษฐีคนนั้นสินนี้เขาคิดดองน้อย เป็นคนที่จัดแจงเรื่องพวกเนี่ย จนสุดท้ายท้าย เนี่ยมีเงินประมาณ 60% ของ 20,000 กว่าตำลึงนั้นนะไปคืนราชการแล้วปล่อยตัวปู่ออกมา”	การเล่าเรื่องโดยอ้างแหล่งข้อมูลคำบอกเล่า
“แต่ <u>ชูสีไทเฮาด้วยความที่</u> ตำนานบอกว่า ตอนเด็กก็ช่วยพ่อแม่ปลดเปลื้องหนี้เนาะ ก็เห็นผิวเศร้าก็แบบพยายามบอกทำไมท่านไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ล่ะ ผิวรำคาญใจ ออมาสอนกูทำไมเป็นแค่ผู้หญิง เออเขียนหนังสือยังไม่ค่อยถูก ตัวเลยมึงมาสอนอะไรกูอะไรอย่างเงี้ย ผิวก็รำคาญมาก ๆ เข้าก็ไปบอกเมียหลวงเงินสองเฮว่า <u>เออเธอลงโทษนางหน้อยนะ</u> นางเริ่มมาแนะนำแบบใช้กุศโลบายแบบเจ้าเล่ห์เพทุบาย แบบแผนการปราบกบฏเธอมันร้ายเหลือเกินนะ <u>ฉันไม่ชอบฟังอะ</u> ซึ่งจังหวะนั้นถ้าไทเฮาเป็นคนร้าย ถ้าไทเฮาเป็นชูสีไทเฮาอะถ้าสลับบทกันนะ มันก็อาจจะแบบได้ค่ะ เตียวหูฆ่าให้อะไรอย่างเงี้ยนี่ออกปะ”	การเล่าเรื่องโดยอ้างแหล่งข้อมูลคำบอกเล่าและการสร้างบทสนทนา

การยกเรื่องเล่าดังกล่าวมาประกอบเป็นการเล่าย้อนอดีต (Flashback) เกี่ยวกับพระปรีชาสามารถของชูสีไทเฮาในวัยเยาว์ การฉายภาพย้อนหลังด้วยสำนวนการเล่าเรื่องอ้างถึงการนำข้อมูลมาจากชุดเรื่องเล่าอื่น ๆ ที่เป็นคำบอกเล่า การนำเสนอด้วยการเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์แบบสร้างบทสนทนาช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวในฐานะเรื่องเล่ามากกว่าการนำเสนอลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การใช้เรื่องเล่าดังกล่าวจึงเป็นการเสริมแต่งข้อความที่แสดงความรู้สึกของผู้เล่าเข้าไปช่วยสร้างจินตนาการให้กับเหตุการณ์ที่อิงมาจากข้อมูลการเขียนประวัติศาสตร์ยุคหลังอีกด้วย ดังที่ว่า “เออเธอลงโทษนางหน้อยนะ นางเริ่มมาแนะนำแบบใช้กุศโลบายแบบเจ้าเล่ห์เพทุบาย แบบแผนการปราบกบฏเธอมันร้ายเหลือเกิน

นะ ฉันทไม่ชอบฟังอะ” การสร้างบทสนทนาดังกล่าวช่วยสร้างบรรยากาศและทำให้ผู้ฟังเข้าใจบทบาทของหลานก๊วยเหรินที่มักเสนอแนะและเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดการในราชสำนักตั้งแต่ช่วงเข้ามาเป็นสนม และเป็นสาเหตุความไม่พอใจของจักรพรรดิในช่วงแรกจนต้องปรึกษากับฮองเฮา การเล่าดังกล่าวมีลักษณะของ “บทละคร” ในนิยามของเรื่องแต่งมากกว่าจะมุ่งนำเสนอข้อเท็จจริง

1.8 การใช้วัจนกรรมแสดงความรู้สึก (Expressive) จากแนวคิดเรื่อง วัจนกรรม (Speech Acts) โดย Searle (1969) ได้จำแนกวัจนกรรมประเภทแสดงความรู้สึกไว้ว่าเป็นการที่ผู้พูดแสดงสภาวะทางอารมณ์ สภาวะทางจิตใจ ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ช่วยยืนยันให้เห็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการเล่าเรื่องราวชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ และความคาบเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ชี้ให้เห็นว่าการนำเสนอเรื่องราวของ “พระนางซูสีไทเฮา” โดยผู้เล่าที่นั่นแฝงไปด้วยการแสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่สะท้อนใจไว้

ตารางที่ 8 การใช้วัจนกรรมแสดงความรู้สึก

ข้อความ	ลักษณะสำคัญ
“คือที่ที่รู้สึก ว่า colonization ยุคนั้นมันโหดจริง ๆ อะ มันมันโลกอะ มันไม่ขายกับกูเธอ ทูบ”	แสดงความรู้สึกสะท้อนใจ
“หลังจากนี้จะเป็นการตัดสินใจที่โหดร้ายเฉียบขาดแบบ absolute หหมด”	แสดงความรู้สึกสะท้อนใจ
การกล่าวถึงข้อสรุปที่ได้ไปจากการเมืองจีนคราวที่มีการชนสมบัติมีค่าไปยังอังกฤษ ดังที่ว่า “มีบันทึกพระนางเจ้าวิกตอเรียเหมือนนางสนองพระโอรสรับว่าเนีย แล้วตั้งชื่อว่า looty ที่แปลว่าปล้นสะดมอะแก looty โอ ฉันทแบบอ่านแล้วแบบสะท้อนอะ”	แสดงความรู้สึกสะท้อนใจ
การกล่าวถึงพระนางซูสีไทเฮาที่ว่า “ไม่รู้จะ balance ยังไง ก็ป้าก็พยายามเต็มที่แล้วอะ รถไฟก็เตรียมจะสร้างแล้ว โรงงานก็จะทำแล้ว อะไรก็ว่าไปเท่าที่เห็นว่าควรทำ กองทัพก็พยายามปฏิรูปแล้วอะไอย่างเงี้ย แต่สุดท้ายแล้ว popularity มันน้อยลงมันเสื่อมลงซึ่งมันเป็นปัญหาค้างคา มานานมากคะผู้หญิงคนเดียวมันคงทำอะไรไม่ค่อยได้แต่ก็พยายามอะ”	แสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ

จากตัวอย่างจะมีการแสดงความรู้สึกในเชิงลบทั้งในการกระทำของ “พระนางซูสีไทเฮา” การล่าอาณานิคมของตะวันตก ดังที่บอกว่า “ทูบ” ซึ่งสื่อความหมายถึงความรุนแรงของการล่าอาณานิคมที่ไม่ประนีประนอมและพร้อมทำลายให้หมดสิ้น หรือการตั้งข้อสรุปที่ไปนำไปเลี้ยงในราชสำนักอังกฤษว่า “looty” ที่หมายถึงการปล้นสะดม ลักษณะนี้ช่วยชี้ให้เห็นว่าการล่าอาณานิคมดังกล่าวนี้มองชาติตะวันตกโดยไม่ได้รู้สึกถึงความเท่าเทียมกันจนนำไปสู่ปัญหาใหญ่ในมิติอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังมีการแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในยุคสมัยอีกด้วย วิจารณ์ธรรมดังกล่าวนี้ช่วยสร้างความเป็นธรรมต่อ “พระนางซุสีไทเฮา” ในฐานะที่นางเป็น “ผู้หญิงคนเดียว” ที่ “พยายามเต็มที่แล้ว” (การบรรยายถึงการปฏิรูปและยอมรับการสร้างทางรถไฟและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสำคัญ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคล่าอาณานิคมของตะวันตก) นับว่าเป็นการแสดงความรู้สึกร่วมทางประวัติศาสตร์โดยมองย้อนไปด้วยการใช้มุมมองจากข้อมูลบริบทสังคมร่วมด้วย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเรื่องราว “พระนางซุสีไทเฮา” จากรายการพอดแคสต์ “People You May Know” ที่โดดเด่นและช่วยให้ผู้ฟังสนใจข้อมูลเกี่ยวกับ “พระนางซุสีไทเฮา” ผ่านการใช้กลวิธีทางภาษา ดังนี้

1) การเรียกชื่อตามฐานันดรศักดิ์ที่เปลี่ยนไปตามลักษณะวัฒนธรรมราชสำนักและการเล่าที่เข้าใจลำดับเหตุการณ์ 2) การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 “ซี” “นาง” เพื่อลดความเป็นทางการ 3) การใช้วลีลีลาแบบกันเองสำหรับเข้าถึงได้ง่าย 4) การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับศัพท์ทั่วไปและศัพท์เฉพาะทางสังคมศาสตร์และประวัติศาสตร์ 5) การใช้ศัพท์เฉพาะภาษาจีน 6) การใช้สบททั้งจากการเทียบเคียงประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสและสื่อร่วมสมัย 7) การเล่าเรื่องด้วยสำนวนโวหารที่อ้างคำบอกเล่า และ 8) การใช้วิจารณ์แสดงความรู้สึกลบต่อเหตุการณ์ทั้งฝ่ายจีนและฝ่ายตะวันตก จนนำไปสู่การแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่อ “พระนางซุสีไทเฮา” ด้วยมุมมองของข้อจำกัดบริบททางสังคม

เมื่อศึกษาวิธีการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอในรายการพอดแคสต์ “People You May Know” ตอน ซุสีไทเฮา ปรากฏลักษณะทางภาษาหลายประการ และมีความคาบเกี่ยวกับความเป็นเรื่องเล่า (Narrative) สารคดีชีวประวัติ (Biography) และประวัติศาสตร์นิพนธ์ (Historiography) ดังนั้นการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาก็จะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ที่ช่วยบ่งชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารเพื่อนำเสนอเรื่องราวของพระนางซุสีไทเฮานั้นเป็นการหยิบยกเอาประวัติศาสตร์นิพนธ์มาเล่าเรื่องด้วยวลีลีลาแบบกันเอง และเล่าเรื่องด้วยสำนวนแปลกใหม่เพื่อสร้างภาพสารคดีชีวประวัติแบบไม่เป็นทางการ โดยผู้เล่าสามารถศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่หลากหลายจนสามารถประมวลเป็นเรื่องเล่าที่ตนเองนำเสนอด้วยสำนวนภาษาที่ปรากฏความเป็นกันเองได้อย่างน่าสนใจ และสามารถสร้างความนิยมให้ผู้ฟังสามารถปะติดปะต่อเข้าใจเรื่องราว แม้ว่าจะประกอบไปด้วยการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และประกอบด้วยศัพท์เฉพาะจำนวนมาก สอดคล้องกับการวิจัยภาษาในสื่อประเภทยูทูบ โดย สุขานันท์ คุณุ และอรทัย สุทธิ (2567) ได้ศึกษาวิธีการสร้างอารมณ์ขัน การใช้ภาษา อารมณ์ขัน มุกตลก ช่องยูทูบ “Ananped” พบว่าปรากฏการใช้คำภาษาต่างประเทศมากที่สุด เช่นเดียวกับที่ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่ากลวิธีการใช้ภาษากับการสื่อสารเพื่อนำเสนอภาพ “พระนางซุสีไทเฮา” ได้อาศัย

ชุดความรู้ความคิดที่มีมาก่อนหน้าแล้วนำมาปรับสำนวนภาษาใหม่ให้เหมาะกับประเภทและช่องทางสื่อออนไลน์ เล่าซ้ำและสร้างสทบทใหม่จากตัวบทอื่น ๆ ได้อย่างน่าสนใจ โดยเทียบเคียงกับการ์ตูนที่เกี่ยวกับสตรีจีน และการเทียบเคียงกับประวัติศาสตร์อารยธรรมฝรั่งเศส ดังที่มีการยกตัวอย่างประโยคพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ที่กำหนดพระองค์เป็นรัฐ และการสร้างพระราชวังแวร์ซายเทียบเคียงกับพระราชวังหยวนหมิงหยวนจิงไม่ได้เป็นเพียงการเปรียบเทียบให้เห็นภาพด้วยความเปรียบเทียบนั้น แต่ยังเทียบเคียงการรับรู้บริบทและความเข้าใจต่อบริบททางประวัติศาสตร์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงร่วมกันด้วยการอ้างอิงโดยยกบริบททางฝรั่งเศสมานำเสนอย่อมต้องคาดหวังว่าผู้ฟังรับรู้หรือเข้าใจบริบทดังกล่าวมาก่อนหน้าและเมื่อเอ่ยเชื่อมโยงไปก็เป็นการเทียบเคียงการรับรู้กันอีกครั้งหนึ่งด้วย

กลวิธีการใช้ภาษาที่ยกมานำเสนอเป็นลักษณะเด่นที่ปรากฏอยู่ในการนำเสนอเรื่องราว “พระนางซูสีไทเฮา” มีจุดประสงค์หลักเพื่อที่จะบอกเล่าเรื่องราวประวัติบุคคลสำคัญในแง่มุมมองที่สะท้อนให้เห็นว่า การใช้ภาษาในสื่อประเภทพอดแคสต์สามารถโน้มน้าวและสร้างความรู้สึกร่วมติดตามให้กับผู้ฟังได้ แม้ว่าเนื้อหาจะมีความแน่นหนักทางข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติอื่น แต่การเล่าด้วยกลวิธีทางภาษาที่เข้าใจง่ายแบบกันเองช่วยเปิดพรมแดนความรู้เข้าหากันได้อย่างใกล้ชิด และสะท้อนความเป็นลักษณะภาษาในสื่อใหม่ได้อีกด้วย ดังที่ ศิวพร สุกฤตตานนท์ (2566) สรุปไว้ว่า “การเล่าเรื่องบนสื่อดิจิทัล (Digital storytelling) จะสะท้อนเส้นเรื่องที่ไม่เป็นเส้นตรงอีกต่อไป และเปิดพื้นที่สร้างสรรค์รวมกลุ่มสำหรับผู้ใช้” ดังที่ผู้ดำเนินรายการมีการเสนอความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้นำเสนอข้อมูลชุดอื่น ๆ โดยผู้เล่าไม่ผูกเอาการเล่าเรื่องด้วยมุมมองของตนเองเป็นความรู้ชุดเดียว และยืนยันด้วยการเลือกใช้กลวิธีใช้ภาษาดังกล่าวมาช่วยลดความทางการของชุดความรู้ทางประวัติศาสตร์ด้วยวัจนลีลาภาษาแบบกันเองที่เด่นชัดมากที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยดังกล่าวแม้จะเลือกยกเรื่องราวบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญมาเพียงตัวอย่างเดียว แต่แสดงให้เห็นว่าการเล่าเรื่องราวผ่านสื่อดิจิทัล ผู้เล่าจำเป็นต้องมีการประมวลเรื่องราวและมีความรู้หรือองค์ความรู้เชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์ก่อนนำไปสู่การเล่าเรื่องดิจิทัล กลวิธีที่ใช้ภาษาล้วนสะท้อนว่าการเล่าเรื่องราวประเภทที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้จำเป็นต้องอาศัยกลวิธีใช้ภาษาแบบกันเองเป็นแกนการดำเนินเรื่อง ในขณะที่กลวิธีทางศัพท์ก็ยังคงสามารถรักษาความเป็นเค้าโครงเรื่องสำคัญได้ดังที่ปรากฏการใช้คำศัพท์ภาษาจีน ประกอบกับการใช้เรื่องเล่า

ดังนั้น กลวิธีใช้ภาษาเพื่อการนำเสนอพอดแคสต์เป็นการใช้ภาษาสำหรับผู้รับสารผ่านการฟัง การนำเสนอเรื่องราวจึงควรใช้ภาษาที่ลดความเป็นทางการในขณะเดียวกันก็สามารถใช้ลีลาและอารมณ์เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมได้นอกเหนือจากการนำเสนอเรื่องราวตามการศึกษาค้นคว้า แต่การแสดงความคิดเห็นย่อมนำไปสู่การต่อยอดและตีความได้ต่อไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลวิจัยไปใช้สามารถนำไปเป็นแนวทางการเล่าเรื่องบุคคลสำคัญผ่านสื่อดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการศึกษาการนำเสนอภาพบุคคลสำคัญผ่านสื่อสมัยใหม่ในมุมมองสื่อศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการเล่าเรื่องพระนางซุสีไทเฮาในภาพรวมสำหรับสื่อศึกษาเปรียบเทียบกับเอกสาร
2. ควรมีการศึกษากลวิธีในการเล่าเรื่องของรายการที่ผลิตโดยช่องฟ้าโรสที่ได้รับการติดตามจากผู้ชมจำนวนหลายล้านบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา อังคณิกิจ. (2561). *การวิเคราะห์ข้อความ*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฏฐ์ กลิ่นมาลี และจักรทอง อุบลสูตรวานิช. (2568). *PYMK EP110 ซุสีไทเฮา ราชนิหลังม่าน และการล่มสลายของราชวงศ์ชิง* [วิดีโอ]. ยูทูบ. https://www.youtube.com/watch?v=_QO9O4GGlo&t=299s
- พิภู บุชบก. (2556). พระนางซุสีไทเฮากับประเด็นข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์. *วารสารอักษรศาสตร์*, 35(1), 108-141.
- พิมพ์ลดา ดีมาก และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2557). การสร้างเรื่องเล่าและตัวละคร “ซุสีไทเฮา” ในวรรณกรรม ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 3(2), 106-124.
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และเทพี จรัสจรัสเกียรติ. (2555). การนำเสนอรูปลักษณ์ผู้ชายผ่านกลวิธีทางภาษา ในวาทกรรมโฆษณา. *วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม)*, 33(1), 1-13.
- ศิวพร สุกฤตานนท์. (2566). กรอบคิดการศึกษาสื่อเสียงในยุคดิจิทัล: จากวิทยุกระจายเสียงสู่พ็อดคาสต์และการเล่าเรื่องข้ามสื่อ. *วารสารการสื่อสารและสื่อบูรณาการ*, 11(1), 58-80.
- สุชานันท์ คุณุ และอรทัย สุทธิ. (2567). กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันและการใช้ภาษา ในช่องยูทูบ “Ananped”. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, (20)2, 244-271.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และสุธาสินี ปิยพสุนทร. (2558). *ภาษาแห่งอำนาจ: การวิเคราะห์วัจนลีลาของภาษากฎหมาย ภาษาการเมือง ภาษาสื่อ และภาษาวิชาการของสังคมไทย: การวิเคราะห์วัจนลีลาภาษาการวิชาการไทย*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Labov, William. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. U.S.: University of Pennsylvania Press.

Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge:

Cambridge University Press.